

פרשת
נצבים
כ"ה אלול
תשע"ה
937

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 6:20 | 6:35 | 6:29 | 6:40

מוצאי שבת 7:31 | 7:33 | 7:32

רבינו תם 8:11 | 8:10 | 8:10 | 8:10

משכיל לדוד

היום הרת עולם

עבורנו, האם גם אנו מחפשים את קרבתו של הבורא יתברך, האם גם אנו בוכים ומיחילים להידיבק בשכינתו, או שמא טוב ונוח לנו להיות רחוקים מאיתו יתברך ותחת זה להתקרב להבלי העולם הזה. הרי אם המים שהינם דוממים וחסרי בינה דעת והשכל הכירו בכבוד השכינה וחפצו להימצא בקרבתה, על אחת כמה וכמה שמוטלת עלינו החובה להכיר במעלתו ותפקידו בעולם, ולחפש כל ימינו את קירבתו ה'.

כאשר הבחין הקב"ה בצערם של המים התחתונים שהורחקו ממקום כסא כבודו, הוא פיצה אותם ואמר להם שמהמים שבארץ עתידים לנסך על המזבח בבית המקדש (עי' רש"י ויקרא ב, יג) ועל ידי ניסוך זה יתעלו ויתקדשו מימי הארץ ויתעלו לדרגת מימי השמים. הדרך שלנו להתעלות ולהתחבר למים הרוחניים והעליונים המצויים תחת כסא הכבוד, הינה על ידי לימוד התורה הקדושה המשולה לבאר מים חיים, כדכתיב (ישעיה נה, א) "הוי כל צמא לכו למים" "ואין מים אלא תורה" (ב"ק יז, א). בכדי לזכות למימי התורה, עלינו להילחם בכל הכוח כנגד היצר הרע המנסה בכל כוחו לקשרנו אל המים הארציים תחת חיבור למים העליונים הרמוזים לתורה. והדרך לגבור על החומריות והארצייות היא באמצעות ניסוך המים, דהיינו קידוש החומר ורוממותו על ידי קיום התורה והמצוות תפילות וברכות אשר מעלים את החומריות והארצייות ומביאים אותה לרמה של רוחניות וקדושה.

ראיתי בספרו של האוהב ישראל זיע"א (פרשת נצבים ד"ה אתם) שהקשה מדוע משה אמר (דברים כט, ט) "אתם נצבים היום כולכם" ולאחר מכן פירט "ראשיכם שבטיכם זקניכם" וכו', לכאורה המילה כולכם כבר כוללת בתוכה את כל שכבות הציבור על דרגותיו ומעמדותיו, ומדוע משה חש צורך לפרט את כל שכבות העם בזמן שכבר כללם במילה כולכם.

ונראה לבאר, כי ביום ראש השנה הקב"ה לא דן רק את העם היהודי אלא את כל העולם כולו, את החי, הצומח, והדומם, את היהודים ואת שאינם יהודים, ועל פי מה נקבע גורל העולם, על פי מצבם של עם ישראל. אם עם ישראל קשורים לתורה ומקפידים לשמוע לקול ה', אז הקב"ה דן את העולם לטוב, אך אם חלילה עם ישראל מפנים עורף לה' ולתורתו, אז הקב"ה מקשה את הדין עם העולם, וכולו לוקה בעוון עם ישראל.

נמצא אם כן שהמילה כולכם רומזת לכלל הבראה כולה, ואילו מה שהוסיף משה ראשיכם שבטיכם זקניכם וכו', ואילו המילה כולכם כוללת בתוכה את כלל הבראה כולה שאף היא עומדת למשפט ביום ראש השנה ונחתמת למייתה או לחסד על פי רמתם הרוחנית של עם ישראל באותה עת.

יש לנו לתת את הדברים אל ליבנו לעמוד ניצבים לפני ה' במשך כל השנה כולה ולא רק בימי הדין, וכאשר הקב"ה נוכח לראות שבניו ניצבים לפניו במשך כל השנה כולה ולא רק בימי הרחמים והסליחות, אז מידת הרחמים היא זו שמובילה אותו לגזור על העולם בכלל ועל עם ישראל בפרט גזירות טובות ישועות ונחמות.

פרשת נצבים חלה תמיד בסמיכות לראש השנה, ויש בזה ללמדנו על הקשר הגדול הקושר בין פרשה זו לבין ראש השנה שבו ניצבים עם ישראל לפני ה' במשפט. ידוע הוא שהקב"ה החל לברוא את העולם בכ"ה באלול (ויק"ר כט, א) וביום ראש השנה ברא את האדם - נזר הבראה.

באותו יום שבו ברא הקב"ה את האדם, הוא הכניסו לגן עדן והזהירו לבל יאכל מעץ הדעת, אך למרות שהאדם הוזהר בדבר, הוא לא עמד מול פיתויי אשתו שפותתה על ידי הנחש, וחטא בחטא עץ הדעת. ומלכתחילה רצה הבורא לשפוט את האדם מיד לאחר חטאו, אך מכיון שכבר נתקדשה השבת, הקב"ה שפטו וגירשו מגן עדן רק לאחר השבת.

ויש להקשות על נוסח התפילה שאנו אומרים - 'היום הרת עולם' דהיינו, היום נברא העולם, הרי כפי שלמדנו, העולם לא נברא בראש השנה אלא בכ"ה באלול, ומדוע אנו אומרים שראש השנה הוא יום הרת ובריאת העולם.

ונראה לבאר שביום ראש השנה נברא האדם עצמו שהוא נזר הבראה ותפארתה, ומשום שכל תכלית הבראה הייתה לשם האדם ולמענו, לכך כתוב היום הרת עולם - היום נברא נזר הבראה שהוא תכליתו של העולם.

הקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים על מנת שיקבלו את התורה, ולולי ידע שעם ישראל יהיו נכונים לקבל את התורה, לא היה גואלם, ואנו ובנינו ובני בנינו עדיין היינו משועבדים במצרים. נמצא אם כן שזכות התורה היא זו שעמדה לעם ישראל להיגאל ממצרים (שמו"ר ג, ד) ולולא זאת, לא היו נגאלים כלל. כך גם תכלית בריאת העולם הייתה בעבור האדם, ואלמלא האדם, לא היה ראוי לה לבריאה להיברא, ובהיות שהאדם הוא נזר הבראה ועיקרה, לכן נאמר על היום שבו נברא [יום ראש השנה] - היום הרת עולם, כלומר, היום נברא נזר העולם ותפארתו. נוהגים אנו לומר היום הרת עולם לאחר תקיעת השופר, ומדוע דווקא אז.

ונראה, שופר הוא מלשון שיפור המעשים (עי' ילקו"ש ויקרא תרמה") כל תכלית בריאת האדם הייתה לצורך שיפור מעשיו והתקדמותו בזה העולם. ואמרו קדמונינו על הפסוק באיוב (יא, יב) "עיר פרא אדם יולד" (רד"ק בראשית ת, כא, מצודת דוד באיוב שם) שהאדם מטבע בריאתו הוא כעיר פרא, והקב"ה שהכיר את נפש האדם אשר מורכבת מתכונות טובות וקשות כאחד, העניק לו את התורה על מנת שבאמצעותה יוכל לעדן ולשפר את מעשיו, ובכך לבוא לידי תיקונו ויעודו בזה העולם. בזמן שהאדם אינו נותן אל ליבו לשפר את מעשיו באמצעות לימוד התורה והתשובה, הרי שכדאי היה שלא נברא משנברא, שכאמור, עיקר תכלית בריאת האדם היא לצורך שיפור מעשיו והפיכתו מעיר פרא לאדם בעל מעלה החשוב מכל הבראה כולה אשר נבראה לכבודו ולמענו.

חז"ל אומרים (עי' ב"ר ה, ד) שביום השני לבריאה, כאשר הקב"ה הפריד בין מים למים, באו המים התחתונים ובכו לפניו שברצונם לעלות למרום ולהימצא בקרבת השכינה, וכן טענו המים התחתונים - מדוע יגרע חלקינו מן המים העליונים שזכו להתקבץ לשמים ולחסות תחת שכינת ה' (ע"ש ב, ב). טענה זו שטענו המים הינה תביעה גדולה

הילולא דצדיקא

- כח - רבי יצחק עקריש
- כט - רבי שלמה אמרליו
- א - רבי יהודה עייאש
- ב - רבי יוסף רוזובסקי
- ג - רבי יוסף ויטאל
- ד - רבי אברהם בן יחיאל
- ה - רבי ברוך שלום הלוי אשלג

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

יום חלוקת התפקידים

נותרו לנו כמה שעות ומספר ימים בודדים - עד ליום המכריע והחשוב ביותר בחייו של כל אדם עלי אדמות, בו יפסק ויחרץ גורלו של כל רגע בשנה הקרובה שלו, שנת התשע"ט הבאה עלינו לטובה:

"עליתי עם נהג מונית לפני ראש השנה, מספר הרב שטיין שליט"א, וזה אמר לי: "אני לא מבין מה כל ההפחדות הללו שלכם הרבנים? אני כל השנה הייתי יהודי טוב, לא עשיתי רע לאף אחד ורוב שעות היום עבדתי לפרנסתי. לדעתי, אני מסודר לראש השנה 'לגמרי'. אפילו דגים ומקום לבית הכנסת ליד המזגן יש לי מסודר".

"שמעתי אותו", אומר הרב שטיין, "ופשוט הצטמררתי, עד כמה ישנם אנשים שאינם מבינים מהו ראש השנה, וכיצד דנים כל אדם האם קיים הוא את החוקים שנתן בתורה: פגיעה בזולת, שמירת עניו, הלכות שבת וכדומה. שיפתח את העיתון בכל יום ויראה שהבורא לא נח לרגע. הרי מי לא בוכה כשמגיע לקטע בתפילה: "ביום ראש השנה יתבונן וביום צום הכפורים יחתמו. כמה יעברו (יפטר מן העולם) וכמה יבראו (יוולדו בעולם)."

בראש השנה נפתחת רשימה בשמיים ומתחילים להכריז: "מי ישלו" - איזה אדם יזכה השנה לרוגע ושלווה, ומצד שני איזה אדם יהיה תמיד במתח ודאגה ח"ו. "מי ישפל ומי ירום" - מי יקבל פיטורין מהעבודה או הורדה בתנאים וירגיש השפלה, ומאיך גיטא, מי יקבל העלאה בתפקיד ויקבל מעמד מוצלח במקום עבודתו. איזו אשה תקבל יחס נפלא וטוב מבעלה ומבני הבית ומי ח"ו לא תקבל זאת - גם זה כלול בכך!. כל זה מכריזים ביום חמישי בבוקר בשעת התפילה!. לכן, כותב ר' ישראל מסלנט זצ"ל, שחובה על כל אדם לבקש ולהתחנן בראש השנה על כל דבר ודבר בחייו: שלווה, בריאות, הצלחה, פרנסה, שמחה, שלום בית וכו'.

וכל זאת למרות דברי הזוהר הקדוש שאדם המבקש על צרכיו ביום זה, הרי הוא ככלב הצווח: "הב הב", מפני שבדורנו, אדם שלא מבקש בקשות על חייו ביום קדוש זה, יום שבו קובעים כל רגע מחייו, הרי הוא מראה שאינו ירא מה' ומדינו. ולכן, פסק הרב אלישיב זצ"ל שמותר לבקש בקשות אישיות בראש השנה אף בפיו.

צריך האדם לדעת, כותב רבי חיים פרידלנדר זצ"ל בעל השפתי חיים' בשם הרמח"ל הקדוש זיע"א, שביום ראש השנה מחלק הקב"ה לכל יהודי ויהודיה תפקיד במלכות ה' בבריאה לשנה הקרובה. לדוג': 'פלוגי אלמוני' יזכה לשנה של שלווה בחייו, על מנת שיוכל לעמול בתורת ה' שעות רבות ללא הפרעה. 'פלוגי אלמוני' יזכה השנה לבריאות מושלמת, ואף ללא צינון קל, על מנת שיעשה חסדים ועזרה לנזקקים מידי שבוע בשבוע ויתרום לשיבות. 'פלוגי אלמוני' תקבל נחת מהילדים

ומהעבודה השנה כדי שתוכל לכבד יותר את בעלה ושתשרה השכינה בנייהם.

הרואה בחברו מידות מגונות, כמו גאווה וכעס, אף שבאמת יש בזה איסור, מכל מקום אינו רשאי לספר זאת, כיון שרוב האנשים חושבים שאין בזה איסור ממש אלא סתם הנהגה טובה, והעובר עליהם אינו מוחזק כרשע.

תנאי לחיים

בחור פלוני מהעיר מרסיי שבצרפת היה בעבר רחוק משמירת תורה ומצוות. למרות שאחיו התגורר בעיר ליאון שבצרפת, העיר שבה אני מתגורר, הוא לא הכיר אותי ולא שמע את שמי מעולם, עד לרגע שבו חייו השתנו מן הקצה אל הקצה.

כך, באחת השנים הוא היה מעורב בתאונת דרכים מחרידה שבה הוא נפגע באורח אנוש, ולאחר ניתוחים רבים וטיפולים שונים בבית החולים הוא עדיין היה נתון במצב של תרדמת. מצבו הרפואי היה כל כך קשה, עד שהרופאים שטיפלו בו התייאשו ממנו, ולא נתנו לו שום סיכוי לשוב לחיים.

בשל מצבו הקשה, אחיו שגר בליאון יצר קשר טלפוני עם ידידתו הקדושה שבליאון וביקש ממזכיר הישיבה דאז, רבי שמעון חלימי ז"ל, לשוחח עימי באופן דחוף.

כיון שבאותה העת שהייתי עם בני משפחתי בעיר ניס שבצרפת, המזכיר המסור אמר לו שלא ניתן כעת להשיג אותי.

אולם האח לא ויתר וביקש מהמזכיר שיעשה עימו טובה אישית ויצור איתי קשר דחוף, כיון שאחיו במרסיי נמצא במצב קשה מאד ותלוי בין חיים למוות.

מזכיר הישיבה רשם לפניו את שמו של החולה, יצר איתי קשר, וביקש שאתפלל עליו בזכות אבותיי הקדושים זיע"א שיזכה לרפואה שלימה.

והנה, למחרת היום פקח הבחור הפצוע את עיניו ושב להכרתו.

מילותיו הראשונות אשר יצאו מפיו היו: "היכן רבי דוד פינטו?"

בני משפחתי נדהמו לראותו ער ומדבר, וביותר נדהמו כפליים מהשאלה ששאל, שהרי מימינו הוא לא ראה אותי ולא הכיר אותי כלל. אולם הם מיהרו להשיב לחולה: "רבי דוד פינטו לא נמצא פה כעת, הוא נמצא עכשיו בעיר ניס".

הבחור קיבל את הדברים וביקש מהעומדים לצידו שיביאו לו טלית ותפילין, חפצים שהוא מעולם לא נגע בהם ומעולם לא הניחם. בני משפחתי הממומים מיהרו לעשות כבקשתו, ואחר כך ביקשו ממנו הסבר לכל שאלותיו ולכל בקשותיו המוזרות.

הבחור הפצוע, שזה עתה שב להכרתו, פנה לנוכחים בחדר וסיפר להם:

"כאשר הייתי נתון בתרדמת חשתי כיצד אני עולה לשמים, וראיתי שם את נשמות קרובי המשפחה שאמרו לי שעלי להתלוות אליהם משום שהגיע זמני לעזוב את העולם. פחד גדול נפל עלי ואני סירבתי להצטרף אליהם. ופתאום שמעתי קול קורא: 'עזבו אותו ותנו לו לשוב לחיים, שכן הרב דוד פינטו מתפלל עליו ומעיתר בעדו מלמטה בזכות אבותיו הקדושים'. ולפני שהורידו אותי בחזרה לארץ הציבו בפניי תנאי - שעלי להניח טלית ותפילין מידי יום. ואז הנשמה שלי שבה ונכנסה לתוך הגוף, ופקחתי את עיני".

כה היה סיפורו המצמרר של החולה.

ברוך הוא וברוך שמו, אט אט החלים הבחור בגופו ובנפשו, וזכה להתחזק ביהדות ולהכיר את בוראו. מאז פציעתו ועד היום הוא מקפיד מאד ללבוש ציצית מידי יום ולהניח תפילין, וברוך ה' הוא זכה להקים בית בישראל ולקדש את שם ה' בעולם.

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"שוש איש בה" (ישעיה ס"א)

הקשר לשבת: הפטרה זו היא הפטרה השביעית והאחרונה משבע שבתות של נחמה שמפטירין החל מהשבת שלאחר תשעה באב.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

סתם הנהגה טובה

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

התלהבות שלא פגה

מנהג בישראל לומר בימי הרחמים והסליחות את פרק כ"ז בתהלים - "לדוד ה' אורי וישעי" שכתבו דוד המלך ע"ה נעים זמירות ישראל.

וכה אמר דוד "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו".

דוד לא ביקש לעצמו כבוד, לא יקר, ולא גדולה, אלא אחת היתה משאלתו - לשבת בבית ה' כל ימי חייו ולחוש התרגשות והתלהבות בלימוד התורה ובקיום המצוות, כביכול זהו ביקורו הראשון בבית ה'. לא לחינם נבחר פרק זה להיאמר בימי הרחמים, אלא על מנת שנתעורר וניתן דעתנו שתכלית האדם בעולמו הוא לעבוד את בוראו בשלימות על ידי שישב בבית ה' ויהגה בתורה יומם ולילה. רק באמצעות לימוד התורה זוכה אדם לשמירה ולהגנה על איברי גופו לבל יתפתו אחר העבירה. וככל שהאדם מקפיד לשמור על עצמו יותר ויותר, כך זוכה להינצל מן העבירה, עד אשר יבוא ליום הדין כשהוא זך ונקי.

דוד המלך היה אדמוני (עי' שמואל א; טז, יב) ומצד טבע בריאתו נמשך אחר התאוה. ומכיוון שדוד היה מודע וער לטבע שטבע בו הבורא, הוא נלחם בכל כוחו בתאוה, וזאת על ידי דבקות בתורה הקדושה השומרת ומגינה על האדם מפני העבירה.

לאחר שהקדים דוד המלך את השעה ונשא את בת שבע בטרם עת, הוא לא נתן מנוח לעצמו ואמר (תהלים נא, ה) "וחטאתי נגדי תמיד". ואף שאמרו חז"ל (שבת נו, א) "כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה", למרות זאת דוד הרגיש בעצמו שהוא נושא עמו חטא ועוון, ועל כן בכה כל ימיו והצטער על מעשה זה. וכבר הורונו חז"ל (סוכה נב, א) שככל שאדם גדול מחברו - יצרו גדול הימנו, ועל כן הצדיקים עסוקים כל ימיהם בתורה ובתשובה על מנת לבטל מעליהם את השפעתו הרעה של היצר הרע.

טוב לקרוא את פרק כ"ז בתהלים מתוך כוונה גדולה ולא רק כביטוי שפתיים בעלמא. ולוואי ויהיה בכוח אמירת פרק זה להשפיע עלינו מכוח תורתו ותשובתו של דוד המלך שייחל כל ימיו לשבת בבית ה' ולחזות בנועם קודשו יתברך, לא רק בימי הדין אלא כל ימי חייו על פני האדמה.

חזק וברוך

על מידות שבין אדם לחברו

בספרים הקדושים מובא בשם הירושלמי, כי בראש השנה אין דנים את האדם לפי מעשיו לשעבר, אלא לפי מה שהוא ביום ראש השנה עצמו, ולא מסתכלים על העבר אלא מה המצב שלו כעת, באיזה דרגה הוא ומה מצבו הרוחני בראש השנה, מה המעשים שלו, מה הדיבורים שלו ומה המחשבות שלו; אם בראש השנה הלב שלו הוא טוב כמו שצריך להיות, הרי הוא צדיק גמור ונכתב ונחתם לאלתר לחיים, כי מאחר שהוא במצב טוב, הרי עכשיו זהו מצבו, ואפילו אם פעם היה בטלן ומדבר לשון הרע ובעל מידות רעות, הרי עכשיו השתנו מידותיו, וכיון שהוא מתנהג יום שלם כמו שצריך, זהו סימן שבאמת הוא השתנה ונהפך לאדם אחר.

המשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבא זצ"ל, מספר ששמע מעשה שהיה באחד שאמרו עליו שהוא אדם גדול, והיה אחד שביקש לבדוק אם זה נכון או לא נכון, ונסע אליו והתאכסן בביתו שלושה ימים רצופים, וביקש לראות במה הוא גדול, אך לא ראה אצלו שום דבר מיוחד יוצא מן הכלל, והכל היה בפשטות בלי שום צדקות מיוחדת, ויצא מאוכזב שלא ראה עליו שום גדלות.

כששאלו אותו האם ראה אצלו איזה מעשה קטנות, או דבר שיש לו ביקורת לומר עליו, ואמר כי לא ראה שום דבר שאפשר לבקר אותו, אלא הוא מתנהג באופן נורמאלי, ואינו עושה דברים משונים וחריגים. ועל כך אמרו לו; אם כן זוהי גדלותו! אם שלושה ימים היית אצלו ולא מצאת בו שום פגם, זהו אדם גדול! ולפי המבואר בראש השנה יהיה די ביום אחד של התנהגות כזאת, שהכל לפי ההלכה בלי שום פגם, ואם אדם עומד בניסיון יום שלם, כבר נתהפך מצבו והשתנה טבעו בזכות קדושת היו, והרגל נעשה טבע, ונחשב כבר צדיק גמור לזכות בדין לשנה טובה.

הוסיף המשגיח זצ"ל והביא שבגמרא בראש השנה כתוב, "אין דנין את האדם אלא לפי מעשיו באותה שעה", וברבנו חננאל הביא מהירושלמי "אם זך וישר היית אין כתוב כאן אלא אם זך וישר אתה עכשיו". וזה פתח גדול ליום הדין - שאפילו אם הרשע חוטא במשך השנה, אם בשעת הדין הוא כהוגן זכה בדין, אלא אליה וקוץ בה דחטא שחוטא האדם אינו עובר ודי אלא מותר בו רושם. וידוע ומפורסם שרבינו האריז"ל ידע לקרוא על מצח האדם את עונותיו.

כשאנו מדברים על ימי ראש השנה, הכוונה היא על כל היום ולא רק שעת התפילות אלא כל היום כי מי יודע אולי ברגע זה דנים אותו. שתהיה לו זהירות מחטא: במעשה. בדיבור. במחשבה. שלא לדבר אפילו דברים בטלים, וכל-שכן דברים האסורים.

נמצא אפוא שעבודת היום בראש השנה היא לתקן את המעשים כבר בימי ראש השנה ולא להמתין לימים שבין כסה לעשור או לאחר יום הכיפורים, כפי שנאמר שבראש השנה אין דנים את האדם לפי מעשיו לשעבר, אלא לפי מה שהוא ביום ראש השנה עצמו.

מתורתו של אליהו הנביא זכור לטוב

זכור לטוב

יצאו בשלשה פתחים ופגע בו ברבי עקיבא, אמר לו אתה הוא עקיבא בן יוסף ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו, אשריך שזכית לשם והעבודה שעדיין אין אתה מגיע אפילו לרועה בקר, אמר לו רבי עקיבא, אפילו לרועי צאן אבל אין מקבלים גרים מן הכותיים מפני עשרה שבטים שנבלעו ביניהם, עד שיבא אליהו הנביא וכן דוד ויפרשו אותן שנאמר (מלאכי ג) "הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם".

משום דבי אליהו אמרו, גדולה צדקה שמיום שנברא העולם עד עכשיו העולם עומד על הצדקה וכל הנותן צדקה הרבה הרי זה משובח וממלט את עצמו מדינה של גיהנם, שנאמר (קהלת י"א) "והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך", ונאמר (תהלים מ"א) "אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'", ואין רעה אלא יום דינה של גיהנם שנאמר (משלי ט"ז) "וגם רשע ליום רעה", ואומר (תהלים ק"ו) "אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת".

אמר ליה, אמור לתלמידך אחר וישב. אמר לו, מי הוא זה? אמר ליה, עקיבא בן יוסף הוא. אמר לו, אתה הוא עקיבא הדרשן ששמך הולך בכל העולם מסוף העולם ועד סופו, שב בני שב, כמותך ירבו בישראל. קרא עליו מקרא זה (שם ל"ד) "כפירים רשו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב".

התחילו מסבבים אותו בהלכות עד שהגיעו לצרת הבת, כיון שהגיעו לצרת הבת אמרו לו; רבי, צרת הבת מהו? אמר להן, מחלוקת הלל ושמאי. אמרו לו והלכה כדברי מי, אמר להם הלכה כדברי בית הלל. אמרו לו, והלא משמך אמרו הלכה כדברי בית שמאי שאמרו צרת הבת מותרת, אמר להם דוסא שמעתם או בן הרכינס שמעתם? אמרו לו חיי רבינו סתם שמענו. אמר להם, אח קטן יש לי ובכור שוטה הוא ויונתן שמו, ומתלמידי ב"ש הוא, והזהרו בו שלא יקפח אתכם בהלכות ויאמר לכם צרת הבת מותרת לפי שיש עמו שלש מאות תשובות בצרת הבת שהיא מותרת, אבל אני מעיד עלי שמים וארץ שעל מדוכה זו ישב חגי הנביא ואמר שלשה דברים; צרת הבת אסורה, ועמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית, ומקבלים גרים מן התרמודיים ומן הקרמיים.

כשנכנסו נכנסו בפתח אחד כשיצאו

בימי רבי דוסא בן הרכינס הותרה צרות הבת לאחין, והיה הדבר קשה אל החכמים מפני שחכם גדול וזקן גדול היה ועיניו כהות מלבוא לבית המדרש. אמרו מי ילך ויודיענו, אמר רבי יהושע (ברבי חנינא) אני אלך, ואחריו מיי? רבי אלעזר בן עזריה, ואחריו מיי? רבי עקיבא.

מיד הלכו וישבו על פתח ביתו, נכנסה שפחתו ואמרה לו; רבי חכמי ישראל באין אצלך, אמר לה אמור להם שיכנסו. כיון שנכנסו תפשו לר' יהושע והושיבו על גבי מיטה של זהב, אמר לו, רבי אמור לתלמידך אחר וישב. אמר לו מי הוא זה? אמר לו, רבי אלעזר בן עזריה הוא. אמר לו, ויש בן לעזריה חברנו? קרא עליו המקרא הזה (תהלים ל"ז) "נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מברכני לחיים".

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

באחת השנים הגיע מר ישועה דרעי ז"ל יחד עם אשתו, להילולת הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א שבמרוקו.

ר' ישועה חפץ מאד להיכנס למור"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א ולקבל את ברכתו בזכות אבותיו הקדושים, אולם הוא רצה להיכנס לחדרו כשבידו סכום כסף לצדקה. באותה העת לא היה ברשותו כל סכום כסף, אלא רק חסכוניותו אשר מהם היו אמורים הוא ובני משפחתו להתקיים בחודשים הקרובים, ועל כן הוא לא ידע מה לעשות.

אשתו, שראתה אותו חושב ומתלבט מה לעשות, פנתה אליו וייעצה לו: "אין לנו כעת כסף שתוכל לתרום לרב, לכן אולי כדאי שלא תכנס אליו כלל, והפעם תוותר על ברכתו".

אך בעלה ענה לעומתה: "למה את אומרת שאין לנו כסף לתת לרב? ישנם כספי החסכוניות ששמרנו, שאותם אני יכול לתת לרב".

"אם תתרום את החסכוניות לרב" השיבה לו אשתו "מנין יהיה לנו כסף עבור הוצאות החגים הקרבים - ראש השנה, יום כיפור וסוכות?"

ר' ישועה שמע את דבריה ואמר: "ה' ירחם. אני נכנס ותורם לרב את כספי החסכוניות". ולמרות שאשתו קראה אחריו שוב ושוב שלא יעשה זאת, ר' ישועה לא שמע בקולה, ונכנס לחדר.

מיד בהיכנסו הניח מר ישועה דרעי על השולחן את המעטפה עם תרומתו בסך 1000 פראנק, ולאחר שקיבל את ברכתו יצא מן החדר שמח וטוב לב.

כשיצא, שאלה אותו אשתו בתרעומת: "מדוע נתת לרב את כל כספי חסכוניותנו?"

אך הוא בשלו: "איך אפשר להגיע להילולת הצדיק ולא לתרום לנכדו כסף לצדקה?"

"הבנתי שאתה רוצה לתת כסף לצדקה" קראה אשתו, "אבל מדוע תרמת את כל כספי החסכוניות? יכולת להפריש לצדקה רבע מהסכום, וכך היה נותר בידינו סכום כסף גם עבור הוצאות החג!"

ר' ישועה לא נבהל מכעסה של אשתו והשיב לה ברוגע ושלווה: "עוד תראי שבזכות מצות הצדקה יעשה עימנו הקב"ה ניסים ונפלאות, כך שנוכל לחגוג את החגים הבאים עלינו לטובה בשמחה ובשלום".

לאחר מכן שבו בני הזוג לביתם שבקזבלנקה.

עודם בדרכים פגש בהם יהודי זר שאינו מכירם כלל, ושאל את ר' ישועה: "האם יש לך די כסף עבור הוצאות החגים הקרבים?"

ר' ישועה שהיה מופתע מאד ענה מיד: "לא! אין לי כלל מהיכן לשלם את כל הוצאות החגים".

אז הוציא היהודי מכיסו סך 1000 פראנק, ונתן בידו של ר' ישועה דרעי.

ר' ישועה ואשתו נותרו המומים, כיצד ידע היהודי לתת בידיהם בדיוק את סכום הכסף שאותו תרמו לצדקה?

כשראתה אשתו את השגחת ה' הניסית עליהם - היא התרצתה, והבינה שמעשהו של בעלה שנתן לצדקה את כל כספי החסכוניות היה נכון. כספי החסכוניות שניתנו לשם שמים עומדים להם כעת לנצח נצחים, ובנוסף - הקב"ה לא נטש אותם, ושלח להם את צרכיהם לחגים הקרבים.